

THE IMPORTANCE OF FAIRY TALES IN GERMAN IN THE UPBRINGING OF CHILDREN

Tajigalieva Marina Tleubaevna

Contact number: +999517979

Email: tazhigalievam2704@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11145581>

ARTICLE INFO

Received: 30th April 2024

Accepted: 07th May 2024

Online: 08th May 2024

KEYWORDS

German fairy tales, educational process, development of language skills, family life, values, worldview, critical thinking, theater performances, multicultural education, cultural traditions.

ABSTRACT

In today's world, where children are faced with a variety of information and influences every day, fairy tales in German remain an important source of lessons in morality, imagination and emotional development. German fairy tales, such as those collected by the Brothers Grimm, have a long and rich history, and still remain relevant and popular among children and adults. In this article, we will consider the importance of fairy tales in German in the upbringing of children, their impact on the development of moral values and psychological skills, as well as give examples of popular German fairy tales and ways to use them in everyday family life and educational institutions.

BOLALARNI TARBIYALASHDA NEMIS TILIDAGI ERTAKLARNING AHAMIYATI

Tajigalieva Marina Tleubaevna

Contact number: +999517979. Email: tazhigalievam2704@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11145581>

ARTICLE INFO

Received: 30th April 2024

Accepted: 07th May 2024

Online: 08th May 2024

KEYWORDS

Nemis ertaklari, o'quv jarayoni, til ko'nikmalarini rivojlantirish, o ilaviy hayot, qadriyatlar, dunyoqarash, tanqidiy fikrlash, teatr tomoshalari, ko'p madaniyatli ta'lim, madaniy an'analar.

ABSTRACT

Bolalar har kuni turli xil ma'lumotlar va ta'sirlarga duch keladigan zamonaviy dunyoda nemis tilidagi ertaklar axloq, tasavvur va hissiy rivojlanish darslarining muhim manbai bo'lib qolmoqda. Aka-uka Grimmlar tomonidan to'plangan nemis ertaklari uzoq va boy tarixga ega va bugungi kunda ham bolalar va kattalar orasida dolzarb va mashhur bo'lib qolmoqda. Ushbu maqolada biz nemis tilidagi ertaklarning bolalarni tarbiyalashdagi ahamiyatini, ularning axloqiy qadriyatlar va psixologik ko'nikmalarni rivojlantirishga ta'sirini ko'rib chiqamiz, shuningdek, mashhur nemis ertaklariga misollar va ularni oilaning kundalik hayotida va ta'lim muassasalarida qanday ishlatishni ko'rib chiqamiz.

Nemis ertaklari tarixi ko'p asrlarga borib taqaladi va og'zaki adabiyotni hikoya qilish va yetkazish an'anasi bilan bog'liq. Nemis ertaklarining eng mashhur yig'uvchilari va kompilyatorlaridan biri aka - uka Grimm-Yakob va Vilgelmidir. Ular 19-asrning boshlarida nemis xalq ertaklarini to'plash va yozishni boshladilar [4]. Aka-uka Grimmlar Germaniya bo'ylab sayohat qilib, turli ijtimoiy tabaqadagi odamlar bilan uchrashib, avloddan-avlodga o'tib kelayotgan og'zaki hikoyalarni yozib olishdi. Ularning ishi "Bolalar va oilaviy ertaklar kitobi" ("Kinder - und Hausmärchen") to'plamini yaratishga olib keldi, unda ko'plab mashhur va sevimli ertaklar, masalan, "Qizil qalpoqcha", "Rapunzel", "Hansel va Gretel", "Bremen musiqachilari" va boshqalar to'plangan. Aka-uka Grimmlarning nemis ertaklari nafaqat Germaniyada, balki undan tashqarida ham mashhur bo'ldi. Ular jahon adabiy madaniyatiga mustahkam kirib, jahon madaniy merosi xazinasining bir qismiga aylandilar. Aka-uka Grimmlar va boshqa nemis mualliflarining ertaklari butun dunyo bo'ylab yozuvchilar, san'atshunoslar va olimlarni ilhomlantirishda davom etmoqda. Nemis ertaklari juda mashhur va bugungi kunda ham dunyodagi eng sevimli va o'qiladigan asarlardan biri hisoblanadi [2].

Nemis ertaklari, shubhasiz, dunyoning adabiy asarlari orasida alohida o'rin tutadi. Ularning o'ziga xosligi va sehri barcha yoshdagi va millatdagi o'quvchilarning e'tiborini tortadi. "Hansel va Gretel", "qizil qalpoqcha" yoki "Bremen musiqachilari" kabi har bir ertakda avloddan-avlodga o'tib kelayotgan chuqur folklor ildizlari mavjud. Nemis ertaklarining asosiy xususiyatlaridan biri bu axloqiy saboqlar va axloqiy ta'limotlarning mavjudligi. Ular bolalar va kattalarga yaxshilik va yomonlik o'rtasidagi farqni tushunishga, sadoqat va adolat muhimligini o'rganishga yordam beradi. Ushbu ertaklar o'quvchining yoshi va tajribasiga qarab har xil talqin qilinishi mumkin bo'lgan chuqur ramziylik va subtekstlar bilan singdirilgan. Nemis ertaklarining eng jozibali jihatlaridan biri bu ularning hayoliy dunyosi. Bu erda haqiqat va sehr birga yashab, ajoyib sir va sehr muhitini yaratadi. Ertak qahramonlari-sehrgarlar, perilar, ajdarlar - kitob sahifalarida jonlanib, o'quvchilarning tasavvurlarini to'ldiradi. Biroq, nemis ertaklari qorong'u va shafqatsiz daqiqalardan xoli emas [5]. Ushbu daqiqalar qo'rqinchli va ta'sirchan bo'lishi mumkin, bu esa o'quvchini turli xil his-tuyg'ularni boshdan kechirishga majbur qiladi. Aynan shu qorong'u daqiqalar tufayli ertak qahramonlari fidoyilik, jasorat va jangovorlikni namoyon etib, qiyinchiliklarni engib, yovuzlikni engishadi. Nemis ertaklari nafaqat hikoyalar to'plami, balki har qanday yoshdagi o'quvchilarni ilhomlantirish, o'rgatish va ko'ngil ochish qobiliyatiga ega bo'lgan haqiqiy san'atdir. Ular bizni dunyodagi go'zallikni ko'rishga o'rgatadi, bizni muhim qadriyatlar haqida o'ylashga majbur qiladi va hayot sinovlaridan qadr-qimmat va kuch bilan o'tishimizga yordam beradi. Nemis ertaklari donolik, sehr va ilhom manbai bo'lib, u hech qachon o'ziga xosligi va sirliligi bilan hayratda qolmaydi.

Nemis ertaklari bolalar va kattalar shaxsiyatining rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadigan ulkan ta'lim salohiyatiga ega. Har bir ertakda axloqiy tamoyillarni shakllantirish, fikrlash, hissiy intellekt, til ko'nikmalari, tasavvur va ijodkorlikni rivojlantirishga yordam beradigan qimmatli darslar va ta'limotlar mavjud. Nemis ertaklarining tarbiyaviy qiymatining asosiy jihatlaridan biri bu axloqiy saboqlardir. Ertak syujetlari orqali bolalar va kattalar yaxshi va yomonni, to'g'ri va noto'g'ri xatti-harakatlarni farqlashni, do'stlik, sadoqat, adolat va boshqa axloqiy fazilatlarining qadr-qimmatini tushunishni o'rganadilar. Ertaklar axloqiy dilemmalar haqida mulohaza yuritishni

rag'batlantiradi va turli xil hayotiy vaziyatlarda o'zini qanday tutish kerakligi haqida aniq tasavvurni shakllantirishga yordam beradi. Nemis ertaklarini o'qish ham bolalarda fikrlashni rivojlantirishga yordam beradi. Ular ma'lumotni tahlil qilishni, xulosalar chiqarishni, muammolarni hal qilishni va qaror qabul qilishni o'rganadilar. Ertaklar mantiqiy fikrlashni rivojlantiradi, ularning harakatlarining oqibatlarini tushunishga va sabablar va oqibatlar o'rtasidagi munosabatni ko'rishga yordam beradi. Hissiy rivojlanish, shuningdek, nemis ertaklari orqali ta'lim jarayonining ajralmas qismidir. Ular bolalarga o'z his-tuyg'ularini tushunishga, ularni ifoda etishga, boshqalarga hamdardlik qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi [3]. Ertak qahramonlarining tajribalari orqali bolalar o'zlarining his-tuyg'ularini tartibga solishni va boshqalar bilan sog'lom munosabatlarni o'rnatishni o'rganadilar. Nemis ertaklarining lingvistik jihati ham bir xil darajada muhimdir. Nemis tilida ertak o'qish bolalarga til ko'nikmalarini oshirishga, so'z boyligini kengaytirishga, grammatikani tushunishga va chet tilida muloqot qilish ko'nikmalarini o'zlashtirishga yordam beradi. Nemis ertaklari, shuningdek, bolalarda tasavvur, ijodkorlik va dunyoni badiiy idrok etishni rivojlantirishga yordam beradi. Ular ijodiy fikrlashni ilhomlantiradi, yangi g'oyalar va echimlarni yaratishga yordam beradi, atrofdagi dunyoda go'zallikni ko'rish qobiliyatini rivojlantiradi. Umuman olganda, nemis ertaklari shaxsni tarbiyalashda muhim rol o'ynaydi, turli yoshdagi o'quvchilarning axloqiy, intellektual va hissiy qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Ular qadriyatlarni mustahkamlaydi, ko'nikmalarni shakllantiradi, shaxsning uyg'un rivojlanishiga hissa qo'shadi va o'quvchilar qalbida unutilmas iz qoldiradi.

Ertaklar har doim bolalarni tarbiyalashda muhim rol o'ynagan va nemis ertaklari ham bundan mustasno emas. Ular nafaqat qiziqarli, balki bolaning shaxsiyatining rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan qimmatli saboqlarni ham o'z ichiga oladi. "Hansel va Gretel" - bu ertak bolalarga ehtiyotkorlik, mustaqillik va oilaviy aloqaning qadr-qimmatini o'rgatadi. O'rmonda qolib ketgan aka-uka va opa-singillar bir-birlariga bo'lgan sadoqatlari tufayli qiyinchiliklarni engishga muvaffaq bo'lishdi. Ushbu ertak bolalarga har doim ham hammaga ishonish kerak emasligini tushunishga yordam beradi, bu oqilona harakat qilish va oilada qo'llab-quvvatlash uchun muhimdir. "Pippi uzun paypoq" shved qahramoni bo'lsa-da, uning Jasur va mustaqil qiz haqidagi hikoyalari nemis tilida so'zlashadigan mamlakatlardagi bolalar uchun ilhom manbai bo'lishi mumkin. Pippi bolalarni kuchli, o'ziga ishongan va ijodiy fikrlashga o'rgatadi [1]. Uning hikoyalari yosh o'quvchilarni mustaqillik va qiyinchiliklarni engish qobiliyatini qo'llab-quvvatlashi va ilhomlantirishi mumkin. Umuman olganda, ertak tasvirlari bolalarni tarbiyalaydi, qadriyatlarni mustahkamlaydi, fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi va muhim hayotiy saboqlarni o'rganishga yordam beradi. Nemis ertaklari, boshqa ertaklar singari, bolalarni tarbiyalashda qimmatli vosita bo'lib, ularga mas'uliyatli, mustaqil va mehribon inson bo'lishga yordam beradi.

Xulosa. Ta'lim jarayonida va oilaning kundalik hayotida nemis ertaklaridan foydalanish bolalarning til ko'nikmalarini rivojlantirish, ularning madaniy dunyoqarashini kengaytirish va qadriyatlarni shakllantirishning ajoyib usuli hisoblanadi. Nemis ertaklariga asoslangan o'qish, muhokama qilish, teatrlashtirilgan tomoshalar va o'quv mashg'ulotlari butun oila uchun qiziqarli va ma'rifiy tajriba bo'lishi mumkin. Shuni unutmangki, ertaklar nafaqat ajoyib hikoyalar, balki bolalarni o'qitish va tarbiyalashda muhim vositadir.

References:

1. Арзамасцева И.Н., Николаева С.А. Детская литература. – М.: Академия, 1998. – 448с.
2. Детская литература. Хрестоматия с основами литературоведения/ Сост. А.В.Дановский. – М.: Академия, 1996. – 640с.
3. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам. - М.: АРКТИ, 2000. – 165с.
4. Леонтьев А.А. Психологические предпосылки раннего овладения иностранным языком// Иностранные языки в школе. – 1985. - №5. – с. 24-29.
5. Миролубов А.А. Некоторые приемы работы на уроках английского языка в начальной школе// Иностранные языки в школе. – 2003, №3. – с. 41.
6. Негвицкая Е.И. Иностранный язык для самых маленьких: вчера, сегодня, завтра// Иностранные языки в школе. – 1987. - №6. - с.20-26.